
Stanovisko rektora Univerzity Karlovy k návrhu nového zákoníku práce

Stanovisko rektora Univerzity Karlovy k návrhu nového zákoníku práce

Univerzita Karlova v Praze
Ovocný trh 5, Praha 1, 116 36
<http://www.cuni.cz>

Dne 4. února 2005 jsem se seznámil s návrhem nového zákoníku práce ze dne 31. ledna 2005, který pod č.j.: 2005/5599 – 52 předložil do vnějšího připomínkového řízení **1. místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Zdeněk Škromach**.

I když mně nepřisluší rozebírat ani hodnotit mnohé nové úpravy, které tento návrh obsahuje, jsem nucen se vyjádřit k té části návrhu, která se přímo dotýká veřejných vysokých škol. Změna, kterou by tento návrh pro vysoké školy přinesl, totiž **zrušení vlastní mzdové politiky vysokých škol a její přenos na stát**, by byla nejzásadnějším zásahem do činnosti vysokých škol od schválení zákona o vysokých školách v roce 1998 a zároveň **nejhorším a nejméně pochopitelným obratem** ve vývoji chápání úlohy vysokých škol ze strany státu **od listopadu 1989**.

Zákon o vysokých školách z roku 1998 se připravoval v intenzivních a širokých diskusích představitelů státu, reprezentace vysokých škol a dalších odborníků **čtyři roky**. Stručně řečeno, dokončil základní legislativní rámec **pro přechod vysokých škol** (zahájený zákonem z roku 1990) od státem direktivně řízených vzdělávacích organizací s jednozdrojovým financováním a malou nutností vlastní aktivní činnosti **k moderním, samosprávným veřejným institucím s vícezdrojovým financováním**, kterým zákon ukládá jasně definované povinnosti v oblasti terciálního vzdělávání, vědy a výzkumu, pro které – zároveň s mezinárodními úmluvami jako např. Boloňská deklarace – zároveň vytváří **konkurenční prostředí**.

Jedním ze základních atributů samosprávy veřejných vysokých škol je vlastní rozhodování o počtech a struktuře zaměstnanců a vlastní mzdová politika. Tyto principy jsou v platném vysokoškolském zákoně přímo obsaženy a spolu s právem vytvářet vlastní (ze zákona vyrovnaný) rozpočet a rozhodovat o použití získávaných prostředků tvoří nutnou podmínku nejen pro iniciativní chování ve zmíněném konkurenčním prostředí, ale v podstatě i pro svobodu bádání jako takovou. Hovořím-li o získávaných prostředcích, je to zcela namístě, vysoké školy dnes již na svou činnost **nedostávají žádné plošné dotace**, nýbrž **prostředky** z veřejných rozpočtů získávají výhradně **podle výkonových ukazatelů** (počty studentů, počty absolventů) – tato část např. na UK dnes činí méně než 50% příjmů, **a v otevřených grantových soutěžích**, přičemž další nemalé příjmy získávají **vlastní činností** a ze **zdrojů soukromých**.

A do tohoto prostředí, **prostředí odpovídajícího moderním evropským trendům**, prostředí nastavenému na základě mnohaleté odborné diskuse, prostředí již šest fungujícího bez vážnějších problémů, přináší návrh nového zákoníku práce z pera úředníků MPSV **zásadní zvrát**. **Odnětí pravomoci vysokých škol vydávat své mzdové předpisy** (část 39 návrhu zákona o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákoníku práce, č.j.: 2005/5602-52) a podřízení mezd akademických pracovníků vládním tarifním tabulkám (§ 113 odst. 3 písm. d) a § 105 a násl. návrhu). Zatímco ve svém mzdovém předpise dnes vysoké školy přesně stanoví kvalifikační předpoklady pro své tarifní třídy, specifikují vzdělávací, vědecké a další tvůrčí povinnosti profesora, docenta, asistenta, vědeckého pracovníka, lektora, stanoví podle své strategie dalšího rozvoje a reálných finančních možností hladiny těchto tříd, velikost osobního ohodnocení, mohou připustit u špičkových, zejména zahraničních pracovníků smluvní mzdu apod., tak **podle návrhu MPSV o tomto všem bude rozhodovat vláda** celostátními kvalifikačními předpoklady a tarifními tabulkami vydávanými tak, aby mezi jednotlivými tarify bylo rozpětí dané zákonem, aby mladí pracovníci byli administrativně znevýhodněni platovými stupni apod.

Přímým důsledkem tohoto postupu by v blízké budoucnosti byla ztráta samosprávnosti veřejných vysokých škol v dalších oblastech, podvázání jejich vlastní iniciativy a konkurenceschopnosti a jejich pomalá (nebo rychlá ?) proměna zpět ve státní, ministerskými úředníky řízené organizace. Není totiž sporu o tom, že za určování platů zaměstnanců vysokých škol by v brzké době muselo následovat určování velikosti mzdových fondů a v neposlední řadě i **určování počtů zaměstnanců**, profesory a docenty počínaje a laboratorními techniky konče.

Pokládám za těžko uvěřitelné, že v roce 2005 takovýto návrh znamenající **nastoupení cesty k opětovnému zestátnění veřejných vysokých škol a k socialismu ve vysokoškolském vzdělávání, vědě a výzkumu** může vůbec vzniknout, natož být bez jakékoliv konzultace se zákonnou reprezentací vysokých škol oficiálně předložen.

Zmíněnou část návrhu zákoníku práce zásadně odmítám a **vyzývám politickou reprezentaci České republiky, aby takovýto krok směrem k minulosti nedopustila.**

V Praze dne 7. února 2005

Prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc.

Mgr. Václav Hájek
Tiskový mluvčí UK

Mgr. Klára Hamanová
Odbor vnějších vztahů RUK

Kontakt a info pro média:

V případě jakýchkoli informací či žádostí o zkontaktování, resp. hostů pro vysílání nebo rozhovor nás kontaktujte na níže uvedených číslech.

Se srdečným poděkováním za váš zájem o tuto mimořádnou akci
tel: +420 224 491 248
e-mail: pr@cuni.cz